

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Filip Kubeš

Vývoj afroamerické menšiny v Atlantě

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Filip Kubeš**

Vedoucí práce: **Mgr. Petr Anděl Ph.D.**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

Kubeš, Filip. *Vývoj afroamerické menšiny v Atlantě*. Praha, 2014. 25 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Petr Anděl Ph.D.

Abstrakt

Město Atlanta v Georgii je v současné době považováno za „černou Mekku“ Spojených států Amerických. Pojmem „černá Mekka“ je označováno sídlo, které nejvíce přitahuje afroamerické občany, kteří zde posléze hledají lepší životní podmínky a zejména lepší pracovní příležitosti. Tento fakt je poněkud překvapující už z toho důvodu, že Atlanta leží v regionu takzvaného hlubokého Jihu, kde byla situace amerických černochoů po dlouhou dobu výrazně složitější než v jiných částech země, mimo jiné i kvůli existenci nespočtu diskriminačních segregačních zákonů souhrnně označovaných zákony Jima Crowa. Tyto zákony platily v Georgii od počátku až do poloviny 60. let dvacátého století. Tato práce by měla odpovědět na otázku, jaké faktory ovlivnily, že se z jižanského města, jakým je Atlanta, stalo černochoy celonárodně vyhledávané místo pobytu, a jak bylo těchto faktorů v průběhu vývoje města dosaženo. V práci je použito metody případové studie. Atlanta se stala černou Mekkou díky tomu, že se jí podařilo splnit několik podmínek. Afroameričané mají město politicky pod kontrolou, město nabízí Afroameričanům velmi dobré pracovní příležitosti, fungují zde kvalitní vzdělávací instituce a vztahy s ostatními skupinami obyvatel jsou relativně dobré. Tyto body bylo dosaženo mimo jiné díky jednání osob jako byl například William Hartsfield, Ivan Allen, Robert Woodruff, Maynard Jackson, Andrew Young a mnoho dalších.

Abstract

Atlanta, Georgia is labeled as Black Mecca of the United States of America since the 1970s. The term “Black Mecca” describes a city which attracts African Americans in big numbers. These people seek better living conditions and especially job opportunities. This fact is quite surprising, because Atlanta belongs to a region of Deep South, where the conditions of African Americans were harsher than in other parts of the country for a very long time besides other things because of “Jim Crow“ segregation laws. This work should present which factors are responsible for the fact that a southern city such as Atlanta became a sought-after center of African American immigration and how these factors were reached. Atlanta became Black Mecca, because it achieved several goals. African Americans politically control the city, Atlanta offers superior job opportunities, high quality educational institutions are located within the city and the relations between white and black people are quite harmonic. These points were achieved besides other things thanks to the people that lived in the city including influential figures such as William Hartsfield, Ivan Allen, Robert Woodruff, Maynard Jackson, Andrew Young and many more.

Klíčová slova

Atlanta, Afroameričané, USA, segregace, Georgie, migrace

Keywords

Atlanta, African Americans, USA, segregation, Georgia, migration

Rozsah práce: 65 221 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. 5. 2014

Filip Kubeš

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Filip Kubeš
E-mail:	kubes.filip@outlook.com
Semestr:	Letní
Akademický rok:	2012/2013
Název práce:	Vývoj afroamerické menšiny v Atlantě
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):	LS 2013/2014
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Ota Konrád Ph.D.
Vedoucí práce (není povinné):	Mgr. Petr Anděl Ph.D.
Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):	Atlanta byla výjimečným případem relativně liberálního města v rámci konzervativního jihu. Již od poloviny sedmdesátých let je Atlanta považována za "černou Mekku", tedy častou cílovou destinaci afroamerických občanů z celé země. Vzhledem k charakteru regionu, ve kterém se město nachází, se jedná o výjimečný fenomén. Následky liberálního image města mají velký dopad i na současnou situaci a prosperitu Atlanty.
Předpokládaný cíl (5 řádek):	Cílem by mělo být zjistit, jaké faktory ovlivnily to, že se z Atlanty stalo Afroameričany celonárodně vyhledávané místo pobytu, a jak bylo těchto faktorů během vývoje města docíleno. Toho by mělo být dosaženo důkladnou analýzou vývoje města. Tyto faktory by také měly být uvedeny do souvislostí, některé faktory ovlivnily či dopomohly ke vzniku dalších.
Základní charakteristika tématu (10 řádek):	Město Atlanta ve státu Georgie je v současné době považováno za „černou Mekku“ Spojených států Amerických. Pojmem „černá Mekka“ je označováno sídlo, které nejvíce přitahuje afroamerické občany, kteří zde posléze hledají lepší životní podmínky a zejména lepší pracovní příležitosti. Tento fakt je poněkud překvapující už z toho důvodu, že Atlanta leží v regionu takzvaného hlubokého jihu, kde byla situace amerických černochů po dlouhou dobu výrazně složitější než v jiných částech země. Město bylo vždy regionálním ekonomickým centrem. Od konce občanské války byli však místní Afroameričané značně diskriminováni. Na počátku dvacátého století byla v Atlantě zavedena segregace. Situace se začala zlepšovat až ve čtyřicátých letech, kdy došlo ke zrušení voličských omezení, bílých primárních voleb a místní politici se začali chovat liberálněji. Zlepšování podmínek bylo však velmi pomalé a spád události nabraly až v šedesátých letech. Během sedmdesátých let již nastalo období afroamerické politické dominance trvajícím dodnes.
Předpokládaná struktura práce (10 řádek):	Práce bude zpracována chronologicky a bude tedy rozdělena do několika kapitol, z nichž každá se bude věnovat určitému časovému intervalu a událostem dané doby. První kapitola by se měla věnovat vývoji během druhé poloviny 19. století, další kapitola první polovině dvacátého století, následující kapitola čtyřicátým a padesátým létům, tedy období pomalého zlepšování situace Afroameričanů a nástupu liberálních politiků do vedení města. Další

kapitola se bude věnovat šedesátým létům, což je období bouřlivé a plné změn. Poslední kapitola by měla navázat až do současnosti a představit vládu černošských starostů, konkrétně Maynarda Jacksona a Andrew Younga. V závěru by měly být poznatky shrnuty.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Frederick Allen - Atlanta Rising: The Invention of an International City 1946-1996

Ronald H. Bayor - Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta

Buddy Sullivan - Georgia: A State History

Tomiko Brown-Nagin - Courage to Dissent: Atlanta and the Long History of the Civil Rights

Rodney T. Cohen - The Black Collages of Atlanta

Eugene Robinson - Disintegration: The Splintering of Black America

Numan V. Bartley - The New South 1945-1980: The Story of the South's Modernization

John Lewis - Walking with the Wind: A Memoir of the Movement

Douglas S. Massey a Nancy A. Denton - American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass

Harvard Sitkoff - The Struggle for Black Equality 1954-1980

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

ÚVOD.....	2
1. RANÝ VÝVOJ MĚSTA A MÍSTNÍ AFROAMERICKÉ MENŠINY DO KONCE OBČANSKÉ VÁLKY.....	3
2. OBDOBÍ REKONSTRUKCE A ZALOŽENÍ ATLANTSKÝCH UNIVERZIT	4
3. PRVNÍ POLOVINA DVACÁTÉHO STOLETÍ.....	5
4. ČTYŘICÁTÁ A PADESÁTÁ LÉTA, OBDOBÍ POMALÝCH ZMĚN	8
5. BOUŘLIVÁ ŠEDESÁTÁ LÉTA.....	13
6. AFROAMERICKÁ POLITICKÁ DOMINANCE.....	17
ZÁVĚR	20
SUMMARY	22
POUŽITÉ ZDROJE	24

Úvod

Město Atlanta ve státu Georgie je v současné době považováno za „černou Mekku“ Spojených států Amerických.¹ Pojmem „černá Mekka“ je označováno sídlo, které nejvíce přitahuje afroamerické občany, kteří zde posléze hledají lepší životní podmínky a zejména lepší pracovní příležitosti. Tento fakt je poněkud překvapující už z toho důvodu, že Atlanta leží v regionu takzvaného hlubokého Jihu, kde byla situace amerických černochů po dlouhou dobu výrazně složitější než v jiných částech země, mimo jiné i kvůli existenci nespočtu diskriminačních segregačních zákonů souhrnně označovaných zákony Jima Crowa. Tyto zákony navazující na tzv. *Black Codes* platily v Georgii až do poloviny 60. let dvacátého století.

Atlanta si vysloužila toto označení, kterým se pyšnil od dvacátých let New Yorkský Harlem, v roce 1971, což bylo mimo jiné také díky tomu, že dokázala bouřlivými šedesátými léty projít bez větších rasových problémů na rozdíl od jiných měst v regionu.² Ačkoliv byla relativně klidná situace narušena určitými spory v průběhu sedmdesátých let během administrativy prvního afroamerického starosty Atlanty Maynarda Jacksona, image progresivního, liberálního a Afroameričanům nakloněného města již Atlantě zůstala až do současnosti. V současnosti v Atlantě žije asi 420 tisíc lidí, z nichž 54% je tmavé pleti, avšak přidružená metropolitní oblast čítá 5,8 milionu obyvatel, z nichž má afroamerický původ 32,4% obyvatel.³

Tato práce by měla odpovědět na otázku, jaké faktory ovlivnily, že se z jižanského města, jakým je Atlanta, stalo černochy celonárodně vyhledávané místo pobytu, a jak bylo těchto faktorů v průběhu vývoje města dosaženo. Práce je zpracována chronologicky, hlavním zkoumaným časovým intervalem je období čtyřicátých až sedmdesátých let dvacátého století s výrazným přesahem na obě strany. Individuální kapitoly se tak věnují jednotlivým úsekům historie města. V této práci byla použita metoda kvalitativního výzkumu, konkrétně případové studie.

Hlavními zdroji byly publikace *Atlanta Rising* od Fredericka Allena a *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* od RONALDA H. BAYORA. V knize *Atlanta Rising* se autor věnuje historii Atlanty od konce druhé světové války do roku 1996. Kniha je mimo jiné přínosná množstvím „zákulisních“ informací. Publikace *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* se zaměřuje přímo na rasovou problematiku a je také výrazně více kritická než Allenova kniha. Dalším důležitým zdrojem byla kniha *Georgia: A State History* od Buddyho Sullivana, která dopomohla události zasadit do celostátního kontextu.

¹ Eugene Robinson, *Disintegration: The Splintering of Black America* (New York: Doubleday, 2010), 25.

² Phyl Garland, „Atlanta: Black Mecca of the South“, *Ebony*, srpen 1971: 152-157, http://books.google.cz/books?id=DNwDAAAAMBAJ&pg=PA152&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false (staženo 9. 5. 2014).

1. Raný vývoj města a místní afroamerické menšiny do konce občanské války

Atlanta za svůj vznik vděčí rozvoji železnice v Georgii. V roce 1837 byl v místě, kde dnešní Atlanta leží, umístěn koncový milník trati vedoucí z města Chattanooga v Tennessee. Osada, která kolem tohoto bodu vznikla, byla příhodně nazvána Terminus, tedy v překladu konečná zastávka. Do roku 1846 byly do města přivedeny další dvě tratě, což výrazně přispělo k rozvoji města. V roce 1846 bylo město na počest guvernérovy dcery, která hrála významnou roli v přilákání železnice do města, přejmenováno na Marthasville. O dva roky později se jméno města měnilo znovu a tentokrát již získalo dnešní podobu – Atlanta. V roce 1860 žilo v Atlantě 9554 obyvatel, město bylo 4. nejlidnatější město v Georgii. Co se týče černošské populace, bylo zde přítomno určitě množství otroků a svobodných osob, avšak bylo jich výrazně méně než v té době důležitějších přístavních městech v regionu, jako byla například Savannah nebo Brunswick. Práva svobodných černošských obyvatel byla však v mnoha aspektech výrazně omezována, tyto osoby například nesměly bez povolení města v Atlantě bydlet nebo v noci vycházet a jejich shromažďování vyžadovalo povolení radnice.⁴

V momentě, kdy se státy Konfederace odtrhly od Unie, byla Atlanta spíše pronijní, což bylo způsobeno tím, že město nebylo vedeno plantážníky, ale spíše obchodníky a lidmi spjatými s železnicí, tito lidé výrazně profitovali z kontaktů s Unií. Stát Georgie se však ke Konfederaci připojil, město se tedy ocitlo na „jižanské“ straně konfliktu. Během občanské války došlo k rapidnímu vzestupu města. Atlanta se stala významným průmyslovým centrem, zaměřeným na válečnou výrobu, a transportním střediskem. Vznikající průmysl vytvořil mnoho pracovních míst a přilákal tak do města velké množství obyvatel, kterých bylo v roce 1864 v Atlantě již přibližně 22 tisíc.⁵ Zpočátku tedy Atlanta na válečném konfliktu vydělávala, na konci války se však město stalo obětí taktiky spálené země unijního generála Williama Tecumseha Shermana, který z taktických důvodů toto významné průmyslové centrum Konfederace prakticky srovnal se zemí.

Po skončení občanské války bylo tedy nutno město prakticky od základů znovu vybudovat. Díky své geografické poloze byly do podzimu roku 1865 obnoveny všechny železniční tratě vedené městem, což způsobilo opětovné zalidnění a rekonstrukci města. Atlanta se stala díky železniční dopravě velmi významným transportním a obchodním centrem v regionu, místní průmysl zaměřený zejména na železnici a zpracování bavlny se také nacházel ve velmi dobré kondici. V roce 1868 se stala Atlanta hlavním městem Georgie, když vystřídala Milledgville.⁶ Roku v ruce s ekonomickým rozvojem města šel i příliv obyvatelstva. Mezi lety 1865-67 přišlo do města přibližně dvacet tisíc obyvatel a do konce století bylo v Atlantě již devadesát tisíc obyvatel, v této době byla největším městem ve státě a třetí největší město jihovýchodu. Po skončení občanské války se v této oblasti nacházelo mnoho černošských obyvatel snažících se zlepšit své životní podmínky a získat nějakou práci a vzdělání a mnozí z nich se z těchto důvodů přesunuli právě do Atlanty. V roce 1860 se ve městě nacházelo méně než 2000 černochů, v roce

³ „Atlanta (city), Georgia”, United States Census Bureau, <http://quickfacts.census.gov/qfd/states/13/1304000.html> (staženo 9. 5. 2014)

⁴ Andy Ambrose, „Atlanta”, New Georgia Encyclopedia, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/counties-cities-neighborhoods/atlanta> (staženo 1. 5. 2014)

⁵ *Ibid.*

⁶ *Ibid.*

1900 jich bylo přibližně 35 000, tedy asi 40% celé populace města.⁷ Nově příchozí Afroameričané migrující do Atlanty často z rurálních oblastí byli zpočátku roztroušeni po celém městě, avšak brzy se začali usazovat v segregovaných čtvrtích okolo afroamerických vysokých škol, které se nacházeli na východě, západě a zejména jihu Atlanty. Tyto čtvrtě se nacházely zejména v méně žádaných lokalitách v jižní polovině města, mezi které patřily například záplavové oblasti nebo lokality poblíž železnic, továren či hřbitovů. V roce 1890 již de facto existovaly „černé“ a „bílé“ ulice.

2. Období rekonstrukce a založení atlantských univerzit

Bezprostředně po skončení občanské války došlo k rapidnímu zlepšení situace Afroameričanů. V listopadu 1866 byl v Georgii schválen třináctý dodatek, kterým bylo zrušeno otroctví, a byly zaváděny další zákony vedoucí k rovnoprávnosti Afroameričanů. Federální agentura *Freedman's Bureau* spustila kampaň za registraci černošských voličů, kteří měli mezi lety 1868-69, tedy v době, kdy byl jih pod vojenskou správou, možnost volit a být voleni do zastupujících orgánů. Ve volbách konaných v roce 1868 bylo v Georgii zvoleno do státního senátu a sněmovny reprezentantů 32 Afroameričanů.⁸ Nicméně po odchodu federálních vojsk a opětovném přijetí Georgie do Unie v roce 1870 se dostali k moci v Georgii opět konzervativní demokraté a krátká epizoda afroamerické politické emancipace byla u konce. Resignace republikánů byla u afroamerické veřejnosti vnímána velmi negativně a ve velkém začali nespokojení Afroameričané ze strany odcházet. Byli v podstatě přenecháni napospas konzervativním demokratům, kteří začali velmi rychle Afroameričany vytlačovat z politického procesu. Daň z hlavy byla v Atlantě zavedena již v roce 1868.⁹ V roce 1873 byla schválena vyhláška, která povolovala Atlantským občanům volit, pouze pokud měli řádně zaplacené daně. V roce 1870 byli ještě do městského zastupitelstva zvoleni dva Afroameričané.¹⁰ O rok později došlo ke změně v počítání voličských hlasů a do funkce v městské správě byl zvolen další černoš, až v roce 1953.¹¹

V 50. letech 19. století vznikaly vysoké školy ve státech na severu, po skončení války tento trend dorazil i do jižních států, tedy i do Georgie. První atlantskou univerzitou určenou výhradně pro černochoy byla *Atlanta University*, která vznikla již v roce 1865, následována *Morehouse College* (1867), *Clark University* (1869) a *Spelman College* a *Morris Brown College* v roce 1881. Podobné instituce vznikaly v mnohých ostatních městech v regionu, ale v žádném z nich v takovém množství. Nutno však podotknout, že se jednalo o university soukromé, často sponzorované filantropy ze severu.¹² Pro černošské studenty tyto instituce představovaly prakticky jedinou možnost, jak dosáhnout vysokoškolského vzdělání. Nejčastěji byly tyto školy zaměřeny na výuku učitelství, jelikož bylo nutné vyučit černošské učitele pro černošské školy. Tyto

⁷ *Ibid.*

⁸ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

⁹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

¹⁰ Eugene J. Watts, „Black Political Progress in Atlanta: 1868-1895, *The Journal of Negro History* 3, č. 59 (1974): 273, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

¹¹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

¹² Glenn Sisk, „The Negro Colleges in Atlanta“, *The Journal of Negro Education* 2, č. 33 (1964):131-135, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

instituce postupem času vyprodukovaly atlantskou afroamerickou střední třídu. Jejich absolventi zakládaly podniky, které následně poskytovaly pracovní místa dalším afroamerickým občanům, podíleli se na místní politice či byli aktivní v občanskoprávních organizacích. Právě díky těmto institucím měla Atlanta velký počet vzdělaných, schopných a neradikálních Afroameričanů.¹³

University se postupem času mohly chlubit personálem z velmi prestižních škol, jako byly například university v Chicagu, Oberlinu, Bostonu nebo Columbia, NYU či Harvard. Atlantské univerzity se pyšnily velkou prestiží, pokud byla *Howard University* ve Washingtonu jakýmsi afroamerickým Harvardem, *Morehouse College* a *Spelman College* byly ekvivalenty Princetону respektive Wellesley.¹⁴ Atlanta se tedy, co se týče vzdělávání, nechlubila pouze kvantitou, ale také výjimečnou kvalitou, která neměla příliš velkou konkurenci v regionu hlubokého jihu. Atlanta má i v současné době největší množství univerzit na jihovýchodě Spojených států. Atlantské Univerzitní Centrum, které vzniklo spojením snah zmíněných vysokých škol již v roce 1929, funguje dodnes a u afroamerické populace má velmi dobré jméno.¹⁵

3. První polovina dvacátého století

Rapidní ekonomický a populační vzestup Atlanty pokračoval i na začátku dvacátého století. Město se výrazně rozrostlo i pohlcením okolních obcí či výstavbou nových předměstí. Atlanta na rozdíl od měst na severu těžila z toho, že byla jediným perspektivním sídlem ve velmi chudé oblasti, ze které začala přitahovat osoby snažící se si přilepšit, za úvodních 30 let 20. století se počet obyvatel ztrojnásobil.¹⁶ Postupem času železnice ztrácela na svém významu, ale rozvíjející místní business jí brzy svým významem výrazně předčil. Na přelomu 19. a 20. století již v Atlantě fungovala striktní segregace ztělesňovaná zákony „Jima Crowa“. V roce 1891 byl v Georgii zaveden první z těchto zákonů prikazující poskytovatelům železniční dopravy zavést oddělené vagony pro bělochy a černochoy. Další zákony následovaly v letech 1897 a 1908, došlo k rasové segregaci věznic a pohřbívání černochoy na hřbitovech s bělošskými nebožtíky bylo zakázáno.¹⁷ Přímo v Atlantě byly v roce 1910 vyhláškou segregovány restaurace a veřejná doprava a v roce 1913 byly vytvořeny oficiální hranice mezi bělošskými a černošskými čtvrtěmi.¹⁸

Přibližně od začátku 20. století fungoval po celém jihu a tedy i v Georgii prakticky systém jedné strany, ve kterém byla u moci strana Demokratická. Nejdůležitějšími volbami tak byly primární volby Demokratické strany, ve kterých však od roku 1892 nebylo umožněno Afroameričanům hlasovat.¹⁹ Afroameričané tradičně volící

¹³ Rodney T. Cohen, *The Black Colleges of Atlanta* (Charleston: Arcadia Publishing, 2000), Kindle soubor.

¹⁴ Eugene Robinson, *Disintegration: The Splintering of Black America* (New York: Doubleday, 2010), 47.

¹⁵ „Detailed History“, Atlanta University Center Consortium, <http://www.auconsortium.org/history/> (staženo 8. 5. 2014)

¹⁶ Andy Ambrose, „Atlanta“, *New Georgia Encyclopedia*, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/counties-cities-neighborhoods/atlanta> (staženo 1. 5. 2014)

¹⁷ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

¹⁸ Douglas S. Massey a Nancy A. Denton, *American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass* (Cambridge: Harvard University Press, 1998), 41.

¹⁹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

republikány neměli možnost vstoupit do hlasovacího procesu, jelikož Republikánská strana často ani žádného kandidáta do místních voleb na úrovni státu nenominovala. Republikánský kandidát vzhledem k vysoké nepopularitě strany u místních voličů totiž neměl sebemenší šanci na úspěch.²⁰ Afroameričané tak často volili menší zlo, tedy toho, kdo byl alespoň trochu smířlivý a nabídl drobné ústupky. Nicméně afroamerické hlasy nebyly pro Demokratické politiky příliš důležité, a tak byly potřeby afroamerické menšiny přehlíženy. Afroameričané tak byli donuceni k emancipaci a museli si pomoci sami, byly založeny například zednářské, církevní či jiné organizace, které se pokoušely řešit problémy menšiny v oblastech zdravotnictví, vzdělávání nebo zaměstnanosti.²¹

V září 1906 došlo v Atlantě k nejhoršímu momentu místní černošské menšiny od konce občanské války. V rámci agresivní předvolební gubernérské kampaně přední atlantské noviny *Atlanta Georgian*, *Atlanta News*, *Atlanta Constitution* nebo *Atlanta Journal* čtenáře každodenně „bombardovaly“ množstvím fabrikovaných článků o údajných útocích afroamerických mužů na bezbranné bělošské ženy.²² Noviny se snažily u atlantských bělochů vyvolat obavy z černošské menšiny, a tím je mobilizovat pro nadcházející volby, a zároveň prodat co nejvíce výtisků. K rozpoutání násilí došlo 22. září, když na ulicích začali být napadáni afroameričtí občané rozezlenými davy bělochů. Rasové nepokoje trvaly po 4 dny, během kterých se černoši dokázali ubránit násilí jen díky rychlému vybudování domobrany a zásahu státních ozbrojených složek vyslaných k neutralizaci konfliktu. Během těchto čtyř dnů zemřelo 25 černošů a jeden běloch a asi 250 osob bylo zraněno.²³ Bylo zničeno velké množství černošských vlastních obchodů ve městě a černošům nezbylo nic jiného, než přistoupit na posílení míry segregace a stáhnout se do černošských čtvrtí. Mnoho z nich dokonce Atlantou opustilo a vydalo se na sever.

V roce 1908 byl schválen dodatek ke státní ústavě, který stanovil velké množství podmínek potřebných k tomu, aby byl občan schopen volit. Volit bylo umožněno pouze osobám, které byly konfедераčními veterány nebo jejich potomky, byly schopny přečíst nebo napsat část ústavy Georgie nebo USA, musely být vlastníkem alespoň 40 akrů země s minimální hodnotou 500 amerických dolarů a musely mít řádně splacené daně.²⁴ Tyto restriktce zamezovaly volit drtivě většině černošů. Mnozí běloši se obávali, že černošské hlasy by vedly ke zvolení nekompetentních politiků či by mohly být nakupovány, což by vedlo k bujení korupce a podvodů. Omezování černošského elektorátu tak bylo chápáno jako znak progresivity. I po eliminaci většiny afroamerických voličů z politického procesu tímto dodatkem hráli místní Afroameričané důležitou roli, avšak spíše jako problém pomocí kterého docházelo k aktivizaci bělošských voličů během předvolebních kampaní.

V první polovině 20. století převažovali v gubernérském křesle konzervativní Demokráté, což bylo způsobeno volebním systémem, který v zásadě ignoroval zalidnění jednotlivých volebních okrsků. Větší a progresivnější města, jako byla třeba právě Atlanta, tak mohla být jednoduše zastíněna masou rurálních okrsků. Jednotlivým okresům byl přidělen určitý počet hlasů, který nerefletoval množství obyvatel a

²⁰ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

²¹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

²² Charles Crowe, „Racial Massacre in Atlanta September 22, 1906, *The Journal of Negro History* 2, č. 54 (1969): 150-173, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

²³ Gregory Mixon a Clifford Kuhn, „Atlanta Race Riot of 1906“, *New Georgia Encyclopedia*, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/history-archaeology/atlanta-race-riot-1906> (staženo 9. 5. 2014).

²⁴ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

kandidát, který obdržel nejvíce voličských hlasů, získal všechny hlasy okresu. Více zalidněné okresy, jako například Fulton, do něhož patřila Atlanta, měly váhu 6 hlasů a méně zalidněné oblasti 2 nebo 4, těchto okresů bylo 159. Nejmenší okres, který měl stokrát méně obyvatel než Fulton, tak měl pouze třikrát méně hlasů. Poté se sečetly všechny hlasy okresů a kandidát, který jich získal nejvíce, zvítězil. Tento systém dovozoval uchazečům zvítězit, i pokud některý z konkurenčních kandidátů získal v celostátním součtu více hlasů, a umožňoval ignorovat více zalidněné okresy, kde bývali černoši politicky aktivnější. Pokud tedy kandidát objížděl malé venkovské okresy, mohl nahromadit velké množství hlasů a přebít hlasy z více zalidněných oblastí. Systém byl tedy značně nevýhodný právě pro atlantské voliče, jejichž hlas měl menší váhu než hlas voličů v rurálních oblastech. Právě díky tomuto systému byli voleni často demagogičtí, rasističtí guverněři nebo jiní volení státní reprezentanti. Georgijský senát a sněmovna reprezentantů tak byly kontrolovány zákonodárci z rurálních oblastí a velká města byla podprezentována.²⁵

Až do poloviny 40. let 20. století byly atlantské parky, muzea, divadla a další veřejné instituce segregované. Černoši museli ve veřejných dopravních prostředcích sedět na sedadlech v zadní části vozu. V divadlech byla pro ně vyhrazena místa na balkonech, nesměli jít v bělošských stravovacích zařízeních a existovaly i oddělené čekárny např. u lékařských ordinací či na nádražích. Pro černochoy určené prostory však za těmi bělošskými kvalitativně značně zaostávaly. Atlanta se stala centrem organizovaného odporu proti diskriminaci a rasové segregaci, ve městě vzniklo a sídlilo velké množství různých občanskoprávních organizací. Jednou z nich byla *Commision on Interracial Cooperation* (CIC). Tato organizace byla aktivní po celém jihu, avšak největší vliv měla v domovské Georgii. V roce 1944 se přetřansformovala na *Southern Regional Council* a nadále bojovala proti bezpráví a segregaci.

V reakci na nepokoje v roce 1906 a zavádění segregáčnických zákonů se velké množství afroamerických podnikatelů přesunulo do oblasti okolo Auburn Avenue, kde žilo velké množství černochoů a fungovaly zde vlivné černošské kostely. Z Auburn Avenue se brzy stal celonárodní fenomén, třída byla dokonce nazvána v roce 1956 magazínem *Fortune* „nejbohatší černošskou ulicí světa“, čemuž paradoxně napomohla právě segregace.²⁶ V ulici sídlilo velké množství afroamerických společností a bylo zde mnoho kancelářských budov, obchodů a poskytovatelů různých služeb. Jednalo se i o centrum kultury s populárním podnikem *Top Hat Club*. Sídlily zde pojišťovny *Atlanta Life Insurance*, *Standart Life Insurance* a banky *Citizen Trust Bank*, *Mutual Federal*. V ulici se také nacházelo mnoho hotelů a restaurací a sídlily zde i redakce předních atlantských afroamerických novin *Atlanta Independent* a *Atlanta Daily World*. V místním *Ebenezer Baptist Church* kázal jak Martin Luther King Sr., tak i M.L. King Jr., který se právě v Auburn Avenue narodil.²⁷ Vzorem všech místních podnikatelů byl bezpochyby Alonzo Herndon, bývalý otrok, který se stal prvním afroamerickým atlantským milionářem. Herndon začínal jako holič a v roce 1905 založil velmi úspěšnou pojišťovnu *Atlanta Life Insurance Company*, která je v současnosti největší pojišťovnou

²⁵ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

²⁶ Edward A. Hatfield, „Auburn Avenue (Sweet Auburn)“, *New Georgia Encyclopedia*, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/history-archaeology/auburn-avenue-sweet-auburn> (staženo 6. 5. 2014).

²⁷ Harvard Sitkoff, *The Struggle for Black Equality, 1954-1980* (New York: Hill and Wang, 1989), 46.

ve Spojených státech vlastněnou Afroameričany.²⁸ Herndonova rodina se také velmi podílela na různých charitativních projektech. Auburn Avenue doplatila na pokroky v oblasti lidských práv během 60. let. Poté, co byla zrušena segregace, se místní podniky rozprostřely po celé Atlantě.

Do roku 1917 byla černošská menšina velmi přehlížena. Afroameričané brzy pochopili, že jediná možnost jak zvrátit situaci je větší politická angažovanost. V roce 1917 započala svou aktivitu v Atlantě federální *National Association for the Advancement of Colored People* (NAACP), která se snažila navýšit počty registrovaných černošských voličů.²⁹ Ačkoliv ve standardních volbách byly hlasy Afroamerických voličů zavedením „bílých primárek“ významně neutralizovány, určitou váhu měly jejich hlasy při schvalování zákonů v lidových hlasování, která byla používána u některých typů zákonů týkajících se například daní. Pro schválení byly nutné dvě třetiny všech voličů. Díky kampani NAACP byly afroamerické hlasy potřebné ke schválení dodány výměnou za malé ústupky, jako byla například výstavba nových škol.

V roce 1922 byl zvolen starostou člen Ku Klux Klanu Walter Sims a v Atlantě sídlilo ústředí obnoveného Klanu.³⁰ Otevřený rasismus nebyl v politické rétorice ničím výjimečným. Postupně však během třicátých let docházelo alespoň k částečnému zlepšení. Hlasy Afroameričanů byly čas od času velmi důležité. Například v roce 1932 voliči rozhodovali v hlasování o odvolání tehdejšího starosty Jamese L. Key a právě hlasy černochoů mu pomohly se udržet ve funkci. Key v předešlých letech totiž projevil alespoň malou snahu o zlepšení situace atlantských černochoů.³¹ V roce 1935 zaujímala černošská menšina 33% všech obyvatel Atlanty, ale pouze 6% registrovaných voličů.³² Nicméně hlasování černošských voličů během 30. let upoutalo pozornost bělošských politických představitelů. V Afroameričany vlastněných novinách, jako například *Atlanta Daily World* byly zásluhy černošských voličů často zveličovány, což vedlo k vlnám voličských registrací. NAACP, černošské církevní organizace a *Atlanta University* začaly pořádat kurzy „občanství“. V druhé polovině 30. let vznikl velký počet organizací snažících se o navýšení voličské základny, mezi ně patřily například *Atlanta Civic and Political League*, *Women's Civic Club* nebo *Georgia League of Negro Women Voters*. Postupem času si i běloši začali uvědomovat, že nemůže dojít ke zlepšení životních podmínek všech obyvatel města, pokud nebudou řešeny problémy černošské menšiny. Ačkoliv fungovala rasová segregace, životy bělošských a černošských obyvatel byly v mnoha oblastech značně provázány.

4. Čtyřicátá a padesátá léta, období pomalých změn

Během druhé světové války vyvstal zajímavý paradox, když USA sice bojovaly proti německým nacistům, ale na vlastním území docházelo k významné diskriminaci černošské populace. Od konce 2. světové války se však začala pozice černošských obyvatel Atlanty sice pomalu, ale jistě zlepšovat. Celý tento proces započal zvolením

²⁸ Alexa Benson Henderson, „Atlanta Life Insurance Company“, *New Georgia Encyclopedia*, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/business-economy/atlanta-life-insurance-company> (staženo 8. 5. 2014)

²⁹ Edgar A. Toppin, „Walter White and Atlanta NAACP's Fight for Equal Schools, 1916-1917“, *History of Education Quarterly* 1, č. 7 (1967): 9, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

³⁰ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

³¹ *Ibid.*

³² *Ibid.*

liberálního guvernéra Ellise Arnalla v roce 1942, jemuž se podařilo v roce 1945 společně s dalšími voličskými omezeními zrušit daň z hlavy a v roce 1946 následovalo zrušení bílých primárek. Georgie byla vůbec prvním jižanským státem, který tato omezení zrušil.³³ Vyjednávací pozice černošské menšiny se tak velmi výrazně vylepšila. Mezi lety 1937-1941 byl atlantským starostou William B. Hartsfield. V roce 1940 byl poražen Royem LeCraw, který však odešel k armádě v roce 1942. V tomto roce se tedy konaly speciální volby, ve kterých proti sobě stáli Dan Bridges a právě Hartsfield, jemuž afroameričtí lídři vyčítali jeho laxnost vůči požadavkům afroamerické menšiny. Bridges, který měl tedy černošskou podporu, sice nezvítězil, avšak rostoucí ač tehdy ještě pouze symbolická angažovanost černošské menšiny upoutala Hartsfieldovu pozornost. Poté, co byly zrušeny bílé primární volby a voličská omezení, se Hartsfield rozhodl situace využít.³⁴

V roce 1946 se konaly speciální volby do sněmovny reprezentantů za Roberta Ramspecka za pátý kongresový distrikt, který obsahoval i Atlantu. Lídři Demokratické strany však udělali z ledabylosti chybu a namísto bílých primárních voleb vyhlásili volby všeobecné, kterých se tedy mohli zúčastnit i Afroameričané. Ti se chopili příležitosti a začali se ve velkém registrovat, v předvečer voleb bylo v Atlantě registrováno již téměř 7000 afroamerických voličů. Dvěma hlavními favority byli Thomas Camp a Helen Douglas Mankin, která jako jediná z kandidátů svolila k uspořádání několika tajných schůzí s černošskými lidry. Jednání proběhla tajně, pokud by s nimi byla viděna na veřejnosti, její šance by kvůli odpuzení bělošských voličů klesly na nulu. Večer před volbami, když už byly v tisku ranní noviny a poslední radiové zpravodajství bylo u konce, vyhlásili černoši Helen Mankin podporu. Mankin vyhrála, když získala velkou většinu černošských hlasů a právě ty rozhodly o tom, že byla zvolena.³⁵ Tyto volby byly tedy prvním okamžikem, kdy o výsledku přímo rozhodly hlasy černošských voličů, a od tohoto momentu začali místní politici s černošskými hlasy počítat. Fakt, že afroamerické hlasy rozhodly, vyvolal u místních černochů euforii a zvýšený zájem o politiku a u mnohých zarytých segregacionistů, jakým byl například guvernér Eugene Talmadge, spíše vztek a paniku. V témže roce došlo k zoufalému pokusu o obnovení aktivit Ku Klux Klanu, ten však byl od počátku infiltrován agenty FBI a investigativními novináři, tajná jednání klanu tak byla následně podrobně popsána v novinách. Nicméně ještě v roce 1946 došlo poblíž Atlanty k několika případům násilných činů s rasovým podtextem.³⁶

Tehdejší starosta Hartsfield byl pod velkým vlivem místních podnikatelských kruhů, které se snažily skrz něj ovládat město. Asi nejdůležitější zákulisní osobou byl Robert Woodruff, ředitel největší atlantské společnosti *Coca-Cola Company*, který byl spjat ještě s několika dalšími podniky jako *Trust Company of Georgia*, *Southern Railway* nebo s *Emory University*.³⁷ Pokud Woodruff po Hartsfieldovi cokoli požadoval, starosta mu vždy vyhověl. Velký vliv měl Woodruff i v otázce Afroameričanů, ač nebyl příznivcem desegregace, odmítal násilná represivní opatření. Snažil se o to, aby byla Atlanta vnímána jako liberální město a produkty jeho společností, zejména *Coca-Cola Company*, tak měly co nejlepší pověst po celých Spojených státech. Usiloval o to, aby nálepka Atlanta, Georgie ve spotřebitelích nevyvolávala představu otroků, černošských slumů a bílých špičatých kápí. Jeho nadace tak často finančně podporovaly projekty,

³³ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

³⁴ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

³⁵ *Ibid.*

³⁶ *Ibid.*

³⁷ *Ibid.*

kteřé se zaměřovaly na zlepšení situace místních Afroameričanů. Woodruffovo smýšlení se výrazně projevilo během 60. let, kdy dokonce Woodruff vyhrožoval, že v případě použití represivních opatření vůči černošům své kolosální podniky přesune do jiného města, což by Atlantě přivodilo obrovské ekonomické škody. Woodruffovi si většinou nedovolili odporovat ani Georgijsí guvernéri.³⁸

Velmi pozitivní zpráva přišla v roce 1946 z Washingtonu. Nejvyšší soud v rámci případu Chapman vs. King rozhodl, že jsou bílé primárky protiústavní a následně tak musely být otevřeny i pro afroamerické voliče.³⁹ V tomto momentu byly hlavní překážky odstraněny a registrace nabrala spád. V roce 1946 byla vytvořena *All Citizens Registration Committee*, organizace, která zastřešila snahy nespočtu hnutí za registraci afroamerických voličů. Organizaci se v okrese Fulton, jehož je Atlanta součástí, podařilo zvýšit počet voličů z 6,876 na 21,244 během dvou měsíců roku 1946.⁴⁰ Do tohoto projektu se zapojila celá komunita, projekt financovaly černošské podniky a v místních afroamerických kostelích duchovní vštěpovali návštěvníkům nutnost politicky se angažovat. Atlantská elita skládající se z duchovních, podnikatelů či pracovníků na místních vysokých školách měla dostatek financí a byla dostatečně schopná, což výrazně přispělo k úspěchu těchto snah.

Starosta Hartsfield se nově vzniknuvší situaci dokázal velmi rychle přizpůsobit, ačkoliv dříve požadavky Afroameričanů přehlížel, v roce 1947 svolil k najmutí černošských policejních složek.⁴¹ Velkou zásluhu na tom měl i v témže roce HartsfielDEM dosazený policejní náčelník Herbert Jenkins. Ten měl v následujících letech lví podíl na tom, že místní policie s Afroameričany nezacházela tak surově jako v ostatních městech hlubokého jihu. Další důležitá organizace vznikla v roce 1949. *Atlanta Negro Voters League* pod vedením republikána Johna Wesleyho Dobbse a demokrata A.T. Waldena měla za cíl sjednotit hlasy černošských obyvatel Atlanty a tím tak opět posílit vyjednávací pozici.⁴²

První předvolební kampaň, ve které se již otevřeně bojovalo o černošské hlasy, byla ta před volbou starosty v roce 1949. Soupeři byli tehdejší starosta Hartsfield a Charlie Brown. Hartsfieldovi bylo vyčítáno, že se o černochoy začal starat, až když mu to mohlo pomoci ke zvolení, což byla vlastně svým způsobem pravda. Afroameričané deklarovali, že podpoří toho kandidáta, který jim nabídne více výhod, což se povedlo právě Hartsfieldovi.⁴³ Brown tedy otočil a snažil se svou kritikou pročernošského postoje stávajícího starosty zlanřit bílé voliče. Už jen změna přístupu politiků k černošským voličům byla významným úspěchem, vyjednané ústupky byly bonusem. Hartsfield získal v prvním kole 50,1% hlasu a byl zvolen pouze díky podpoře Afroameričanů.⁴⁴ Jeho voličstvo se tehdy skládalo z bohatých obyvatel Atlanty, vyšší střední třídy a Afroameričanů. Od roku 1949 tak fungovala jakási koalice černošských a bohatších bělošských obyvatel ze severní části Atlanty, hlasující proti chudším prostým konzervativním bělochům. Černoši si opět vydobyli lepší pozici, hlavním úspěchem této

³⁸ *Ibid.*

³⁹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁴² Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁴³ Tomiko Brown-Nagin, *Courage to Dissent: Atlanta and the long History of the Civil Rights Movement* (New York: Oxford University Press, 2011), Kindle soubor.

⁴⁴ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

kooperace bylo zabránění zvolení otevřeně rasistického starosty. Spolupráce také navázala kontakty mezi černošskou a bělošskou elitou. Právě v této době se Atlanta stává oproti ostatním městům v regionu, jako byl Little Rock v Arkansasu nebo Birmingham v Alabamě výrazně progresivnější v otázce přístupu k menšinám.⁴⁵ Politici ve státní správě a zejména georgijští guvernéri byli však až do 60. let většinou velmi konzervativní až rasističtí. Jedinou výjimkou byl již zmíněný guvernér Arnall, ale i v jeho případě se jednalo spíše o umírněného konzervativce.⁴⁶

Hartsfield byl znovu zvolen starostou i v roce 1953, ačkoliv čelil kritice z obou stran, běloši mu vyčítali „nadbíhání“ Afroameričanům a černoši mnoho nesplněných slibů, mezi které patřilo zřízení hasičského černošského sboru a oddílů černošských popelářů, navýšení počtu černošských policistů či výstavba nových parků. Hartsfield v roce 1952 prosadil anexi dalších okolních obcí, a tím se mu podařilo navýšit počty svých voličů, jelikož tato nově přičleněná území byla obývána zejména černochoy a bohatými bělochy. Dále také nařídil, aby byli Afroameričané na dopisech od radnice oslovovaní Mr. a Mrs. na rozdíl od předchozí praxe, kdy byli oslovovaní křestním jménem.⁴⁷ K výjimečnému momentu došlo v roce 1953, kdy byl zvolen v celoměstském hlasování prezidentem černošské Atlanta University Afroameričan Rufus Clement, jehož soupeřem byl dokonce běloch. Jednalo se tak o prvního černošského vítěze voleb v Atlantě od roku 1870.⁴⁸

Na začátku 50. let rostla nespokojenost se stavem afroamerických škol. Guvernér Herman Talmadge se obával, že by propastné rozdíly mezi bělošskými a černošskými školami mohly ohrozit segregaci a tak svolil k výraznému navýšení rozpočtu pro černošské školy. Podmínky v místním afroamerickém školství se značně zlepšily, ale v roce 1954 již Nejvyšší soud ve sporu *Brown vs. The Board of Education of Topeka, Kansas* rozhodl, že segregované školství musí být ve všech sedmnácti státech, které segregaci ve školství aplikují, ukončeno.⁴⁹ Kvůli odporu nejen Hermana Talmadge, ale i jeho nástupců Marvina Griffina a Ernesta Vandivera a vlastně velké části bělošské společnosti však desegregace škol trvala řadu let. Do roku 1958 vznikl nespočet žalob, mající za cíl ukončit segregaci atlantských škol.⁵⁰

Koalice mezi černochoy a bohatými bělochy fungovala i nadále a držela Hartsfielda ve funkci až do roku 1962. Hartsfieldův přístup byl čistě pragmatický, když využíval podpory afroamerických voličů, avšak zabránil větším rasovým problémům. Už v roce 1955 se podařilo desegregovat atlantská golfová hřiště, což proběhlo velice hladce pouze díky Hartsfieldově lstivému jednání.⁵¹ William Hartsfield je také autorem populárního městského sloganu z roku 1955, který zněl: „*City too busy to hate*“. Město bylo jednoduše natolik zaneprázdňeno svým vzestupem, že nemělo potřebu šikanovat Afroameričany. Atlantě se na rozdíl od jiných důležitých měst v regionu vyhýbaly větší rasové nepokoje. Právě v okolních městech měly rasové konflikty významný negativní dopad na fungování místní ekonomiky. Dokonce i lidé v průměrných pracovních pozicích na tom byli finančně na rozdíl od okolních měst velice dobře a město

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

⁴⁷ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁴⁸ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁴⁹ Harvard Sitkoff, *The Struggle for Black Equality, 1954-1980* (New York: Hill and Wang, 1989), 21-22.

⁵⁰ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

⁵¹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

hospodářsky vzkvétalo, lidé se tak příliš neobtěžovali znepříjemňovat život místním Afroameričanům. Atlantské továrny a podniky začaly experimentovat se směřováním bělošských a afroamerických pracovníků. Do té doby byli černoši v oblasti pracovních příležitostí značně diskriminováni, pokud se objevil vhodný bělošský kandidát na jejich pozici, často byl jím afroamerický pracovník nahrazen, což bylo patrné zejména během třicátých let, když byli běloši kvůli dopadům velké hospodářské krize ochotni pracovat i v horších pozicích, tradičně obsazených černochy.⁵² Nicméně určitá diskriminace ve výši platů a preferencí pracovníků bílé pleti přetrvala až do 70. let a mnozí kvalifikovaní Afroameričané měli velký problém získat jiné než manuální zaměstnání. Během 50. let bělošské banky a pojišťovny díky úspěchu afroamerických společností zjistily, že i atlantští Afroameričané mohou být důvěryhodnými a výhodnými klienty a začali i jim nabízet své produkty. Ekonomická síla místních černochů přispěla i k tomu, že obchody snažící se nalákat afroamerické zákazníky se k nim začaly chovat s větší úctou, zdvořile je oslovovat a dovolovat jim dokonce i zkoušet například boty. S počátkem desegregace souhlasil i Woodruff. Byť se jednalo o čistokrevného jižana, za tímto gestem viděl opět zlepšení image Coca-Coly, která by se tak stala ještě více přitažlivou pro 15 milionů Afroameričanů v zemi a několik milionů potenciálních zákazníků tmavé pleti po celém ve světě.⁵³ Guvernér Marvin Griffin a jeho rasistické projevy nebyl v Atlantě vůbec populární, protože by mohly ohrozit její prosperitu.

Hartsfield si všiml obrovských ztrát, které přivodily dopravcům v Montgomery bojkoty pod vedením Martina Luthera Kinga, Jr. a rozhodně nechtěl, aby stejný osud postihl i jeho Atlantu. Když se pokusil afroamerický reverend William Holmes Borders po vzoru dění v Montgomery narušit segregaci v autobusech, starosta situaci vyřešil tím, že sice Borderse naoko nechal zatknout, aby ho však vzápětí propustil a tím se vyhnul větším protestům.⁵⁴

Atlantě se díky relativní rasové harmonii, která neměla v této době a regionu obdoby, podařilo přilákat velké množství společností, což opět přispělo k rozvoji města. Liberální postoj atlantské společnosti se projevil během starostovských voleb v roce 1957, kdy se proti Hartsfieldovi postavil Lester Maddox, segregacionista a konzervativní rasista, který vedl otevřenou protičernošskou kampaň. Hartsfield se vymezil opačně a zdůrazňoval benefity momentálního stavu věcí ve městě. Tento přístup mu vynesl vítězství 66,3% hlasů, což jasně ukázalo, jaká je nálada ve společnosti a že nemůže ani u bělošských voličů uspět rasistický kandidát. Voliči se obávali zejména ekonomických dopadů. Ačkoliv bylo registrovaných afroamerických voličů výrazně méně než bělošských, chodilo jich k volbám větší procento. Ve zmíněných volbách představovaly afroamerické hlasy 22% ze všech hlasů a toto číslo se až do 60. let nadále zvyšovalo.⁵⁵

Hartsfield i nadále postupoval čistě pragmaticky a Afroameričanům vyšel vstříc pouze, když to bylo pro něj výhodné nebo to bylo nezbytně nutné.⁵⁶ Pokud by si černoši nevydobyli tak silnou pozici, tak by se jejich problémům s takovým zájmem nevěnoval. Tento pragmatický vztah však celkem dobře fungoval, Hartsfield se držel ve funkci a

⁵² Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁵³ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ Clarence N. Stone, „Atlanta, Protest and Elections Are Not Enough, *PS* 3, č. 19 (1986): 618, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

situace Afroameričanů byla zlepšována. Na konci jeho vlády však bylo město stále segregované a moc byla v rukou úzké skupinky bělošských obyvatel.

5. Bouřlivá šedesátá léta

Federální soudy přikázaly Atlantě desegregovat veřejné školství do začátku školního roku 1960-1961.⁵⁷ Pokud by k tomu nedošlo, hrozilo by zavření všech veřejných škol. Guvernér Vandiver, který při svém zvolení prohlásil, že nedovolí jedinému afroamerickému dítěti přístup do bělošské školy, tedy přemýšlel jak se ze slibu vyvázat a neztratit tvář.⁵⁸ Nakonec se mu podařilo získat oproti jiným městům na jihu roční odklad termínu.⁵⁹ Na rozdíl od okolních měst jihu byl na začátku šedesátých let v Atlantě klid. Na začátku roku 1960 se sice do Atlanty vrátil Martin Luther King, Jr., který se však v této době více věnoval jednání se svými právníky kvůli svým údajným porušením zákona, kterých se měl dopustit v Alabamě.

Na přelomu 50. a 60. let začaly události nabírat spád. V roce 1958 vznikla organizace *Atlanta Committee for Cooperative Action*, složená z řad mladých černošských businessmanů a aktivistů. Ta vydala v roce 1960 pamflet *A Second Look: The Negro Citizen in Atlanta*, ve kterém byla popsána úroveň diskriminace a nabídnuta určitá řešení. Dokument jasně demonstroval nelibost mladší generace s pomalým tempem změny. Na toto reagoval text *An Appeal on Human Rights* napsaný studenty atlantských afroamerických vysokých škol vydaný 9. března 1960 ve všech novinách, který opět prezentoval požadavky mladší generace.⁶⁰ Mladí Afroameričané nesouhlasili s pomalým postupným zlepšením a chtěli změnu ihned, avšak starší generace měly stále ještě rozhodující slovo. Vedení vysokých škol přímé protesty studentům rozmluvilo.⁶¹

Atlantské studentské hnutí se inspirovalo sit-iny v Greensboro v únoru 1960.⁶² Guvernér Vandiver studentské snahy odsuzoval, ale Hartsfield započal jednání se studenty a vedením vysokých škol, během kterých byli studenti odrazováni od unáhlených činů, ti se však nenechali zvyklat a od 15. března začali pořádat sit-iny pod hlavičkou nově vzniklé *Committee on Appeal for Human Rights* vedenou studentským aktivistou Lonnie Kingem. Mnozí vlivní Afroameričané zejména z řad starších generací však tyto snahy důrazně kritizovaly.⁶³

Zpočátku byly sit-iny pořádány ve veřejných restauracích či na nádražích. Později se přeorientovali na soukromé podniky a bělošské kostely a poté na hlavní atlantský obchodní dům *Rich's Department Store*. Aktivisté věřili, že pokud dojde k desegregaci Rich's, tak poté bude následovat zbytek podniků ve městě.⁶⁴ Studenti požadovali nejen desegregaci, ale také lepší pracovní podmínky pro místní zaměstnance. Policie

⁵⁷ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ Numan V. Bartley, *The New South 1945-1980: The Story of the South's Modernization* (Baton Rouge: Louisiana University Press, 1995), 250

⁶⁰ Harvard Sitkoff, *The Struggle for Black Equality, 1954-1980* (New York: Hill and Wang, 1989), 79.

⁶¹ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁶² Harvard Sitkoff, *The Struggle for Black Equality, 1954-1980* (New York: Hill and Wang, 1989), 78.

⁶³ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor

⁶⁴ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

reagovala na protesty zatýkáním aktivistů, zatímco tržby obchodů se výrazně snižovaly, ať už bojkotem ze strany Afroameričanů nebo probíhajícími sit-iny. Na podzim roku 1960 se dostala Atlanta na titulní stránky novin po celé zemi, když byl během protestů v Rich's zadržen Martin Luther King, Jr..⁶⁵ Starosta se snažil kritickou situaci uklidnit a v březnu roku 1961 přistoupil na dohodu s pořadateli protestů. Obě strany se dohodly, že desegregace v restauracích proběhne do 15. října 1961 a bojkoty, stávky a protesty skončí. Někteří radikálnější studenti dohodu odmítali, ale byli přehlasováni staršími autoritami, jako byl například M. L. King, Sr. nebo A. T. Walden. V tomto momentu se opět projevil charakter místní afroamerické menšiny, afroamerické elity jednoduše věděly, jaké jsou jejich možnosti a kdy přestat.

Desegregace škol proběhla 30.8 1961 bez problémů, čehož bylo docíleno enormními přípravami. Bylo předem vybráno 10 studentů, kteří měli být integrováni do bělošských škol. Policejní složky Atlantské policie tehdy nekompromisně řešily jakékoliv náznaky problémů a dohlížely na dění ve školách. Ze strany učitelů ani studentů nedošlo k žádným incidentům a desegregace tak proběhla hladce.⁶⁶ Většina restaurací pod nátlakem desegregovala do 28. září 1961, bez demonstrací by na desegregaci určitě nepřistoupily. Studentské hnutí poukázalo na to, že životní podmínky Afroameričanů nebyly zdaleka tak idylické, jak si bělošské obyvatelstvo myslelo a jak to bývalo politiky vykreslováno. Bez nového impulsu mladé generace by proces desegregace probíhal i nadále hlemýždím tempem.⁶⁷

V roce 1962 se po dvaceti letech měnila osoba starosty Atlanty, když jím byl zvolen Ivan Allen.⁶⁸ Ten byl pokračovatelem Hartsfieldovy politiky a musel od počátku čelit mnohým problémům, které požadovaly okamžité řešení. Během starostovských voleb roku 1961 hrála rasa opět důležitou roli. Allenovými soupeři byli Lester Maddox, Charlie Brown, a M. M. Smith. Mnozí černoši preferovali Smithe, který se více vyhrazoval proti segregaci, afroamerické elity však byly na poplach a zdůrazňovaly nutnost postavit se za jednoho kandidáta, konkrétně Ivana Allena, a tak předejít zvolení Maddoxe. Do druhého kola postoupili Allen a Maddox, černoši tedy již neměli na výběr a Ivan Allen se aktivně ucházel o jejich podporu. Allen navštěvoval meetingy v černošských čtvrtích a podporoval myšlenku navýšení počtu a pravomocí černošských policistů, zavedení afroamerických hasičských oddílů, desegregaci parků a poskytnutí Afroameričanům většího množství pozic v městských službách. Hlasy afroamerických voličů opět rozhodly výsledek voleb, tentokrát ve prospěch Ivana Allena. Kromě nich Allen také získal hlasy vyšší příjmové skupiny obyvatel a stal se tak následovníkem Hartsfielda. Ivan Allen si také nechal v rámci předvolební kampaně vypracovat studii, která jasně ukazovala, že segregace a rasový neklid v Little Rocku způsobily významné ekonomické problémy a započali tak jeho stagnaci. Možnost, že by se Atlanta stala druhým Little Rockem, vážně hrozila, pokud by byl starostou zvolen Lester Maddox. Právě na možnost zhoršení ekonomické situace opět slyšela velká většina Allenových bělošských voličů.

Ivan Allen mnoho ze slibů dodržel. Najal černošské hasiče a zřídil jejich stanice v černošských čtvrtích na západě města, navýšil pravomoci afroamerické policie, desegregoval veřejné prostory jako např. divadla v roce 1962 nebo městské bazény

⁶⁵ John Lewis, *Walking with the Wind: A Memoir of the Movement* (San Diego: Harcourt Brace & Company, 1999), 120.

⁶⁶ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

v červnu 1963.⁶⁹ Rasové problémy byly hlavním tématem jeho administrativy, a i když se nevyvaroval chyb, byl liberálnější než jeho předchůdci. Za Allenem stejně jako předtím za Hartsfieldem stáli místní podnikatelské kruhy v čele s Robertem Woodruffem. Allen jednoduše vědomě prosazoval opatření nutná k tomu, aby město ekonomicky vzkvétalo a lepší přístup k černochům byl jednou z těchto věcí.⁷⁰ V roce 1962 došlo ke změně volebního systému s pevně určenými hlasy jednotlivých okresů používaného v celostátních volbách, zejména v Demokratických primárkách. K této změně došlo kvůli nařízení federálního soudu, který systém shledal diskriminačním. V novém systému již jeden hlas voliče znamenal jeden hlas pro daného kandidáta.⁷¹ Díky této změně získaly hlasy obyvatel ve více obydlených oblastech větší váhu, v témže roce byl do státního senátu zvolen Afroameričan Leroy Johnson a v roce 1965 několik dalších Afroameričanů z celé Georgie do státní Sněmovny reprezentantů.⁷² Přetvoření systému výrazně změnilo politickou atmosféru v Georgii, jelikož politici se daleko více začali zaměřovat na městské obyvatelstvo na rozdíl od svých předchůdců, kterým se vyplatilo zaměřovat se na konzervativní venkov.

Ivan Allen osobně integroval kavárnu v radnici, když usedl ke stolu s afroamerickým právníkem Prudinem Herndonem, Hospodářská komora byla desegregována omylem, když byla pozvánka ke členství nedopatřením poslána afroamerickému podniku. Nejdůležitější noviny *Constitution* a *Journal* byly vlastněny liberály, články v nich byly tedy spíše afroamerickým emancipačním snahám nakloněny a zbytečně nevyprovokovaly rasovou nesnášenlivost.⁷³

Allen byl také jediným zvoleným reprezentantem z jihu, který v roce 1963 svědčil ve prospěch prosazení *Civil Rights Act*.⁷⁴ Každý posun v otázce lidských práv lákal další a další Afroameričany z regionu do Atlanty, avšak vypuzoval bělochy do izolovaných předměstí. Během šedesátých let odešlo z města asi 60 000 bělochů a přišlo asi 70 000 Afroameričanů. Většina odchozích byly rodiny s dětmi, jejichž rodiče se obávali smíšených škol.⁷⁵

Počty registrovaných afroamerických voličů nadále narůstaly i během 60. let, což bylo způsobeno zejména kvůli změnám systému a aktivitám studentského hnutí. Mezi lety 1960 a 1962 pořádaly *All Citizens Registration Committee* a *Committee on Appeal for Human Rights* masivní registrační kampaně, během těchto 16 měsíců se jim podařilo zaregistrovat 16 tisíc nových voličů.⁷⁶ Všechny tyto změny se projeví velmi záhy i na státní úrovni, kde došlo ke zvolení umírněného guvernér Carla Sanderse, a z každého většího města proudili do státního kapitulu umírnění senátoři a reprezentanti.⁷⁷

⁶⁹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁷⁰ Numan V. Bartley, *The New South 1945-1980: The Story of the South's Modernization* (Baton Rouge: Louisiana University Press, 1995), 138.

⁷¹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁷² Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor

⁷³ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁷⁴ Virginia H. Hein, „The Image of a City Too Busy to Hate: Atlanta in the 1960s“, *Phylon* 3, č. 33 (1972): 208, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

⁷⁵ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁷⁶ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁷⁷ Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

Za zlepšující situací afroamerické menšiny bezpochyby stál velký počet registrovaných voličů, kterých bylo v roce 1963 již přibližně 48 tisíc, a který i nadále výrazně narůstal. V témže roce však i části afroamerické veřejnosti docházela trpělivost s nadále nedostatečně rychlým tempem desegregace. Různé organizace vyhrožovaly starostovi dalšími demonstracemi, pokud nebude v této otázce více aktivní. Některé restaurace totiž nedodržely sliby a desegregovat nezačaly.

Výsledkem této nespokojenosti bylo spojení snah devíti občanskoprávních organizací, které se podílely na vzniku dokumentu *Action for Democracy* vydaném v listopadu 1963. Text požadoval okamžitou totální desegregaci města a rovnost v oblasti bydlení, zaměstnanosti, vzdělání, politiky, ozbrojených složek, zdravotních a sociálních služeb, veřejného ubytování a vězeňství a žádal obecně větší zastoupení Afroameričanů v městských službách a soudnictví. Následovaly stávky, demonstrace a sit-iny, které sice byly nenásilné, ale jejich organizátoři vyhrožovali, že pokud nebude vytyčených cílů dosaženo, přejdou v protesty násilné.

Allen se demonstrantům snažil vyjít vstříc, protože se opět obával dopadu na městskou ekonomiku a prosadil desegregaci veřejného ubytování, A.T. Walden se stal městským soudcem, ale další vývoj probíhal kvůli odporu bělošských městských úředníků velmi pomalu. Ve volbách v roce 1965 Allen svůj mandát bez problémů obhájil a došlo k dalšímu zlepšení. Radním se stal poprvé od sedmdesátých let devatenáctého století Afroameričan, konkrétně Q. V. Williamson.⁷⁸ Během Allenova druhého období byla rasová otázka stále hlavním tématem a začaly se objevovat již násilnější protesty, nicméně míra násilí byla nesrovnatelně menší než v okolních městech. Allen si byl vědom podpory Afroameričanů a snažil se více spolupracovat s černošskými lidry, navýšil počet Afroameričanů v městské správě, avšak nikoliv ve vedoucích pozicích.

V této době již začalo posilující voličstvo tmavé pleti reálně přemýšlet o zvolení Afroameričana atlantským starostou. V roce 1969 se rozpadla po desetiletí fungující koalice černošů s místní podnikatelskou strukturou. Ve starostovských volbách v tomto roce Allen podporoval bělošského radního Rodneyho Cooka, který však byl jako republikán pro Afroameričany nevolitelný. Dalším kandidátem byl afroamerický člen Atlantské školní komise Horace Tate, ten však neměl podporu afroamerických lídrů, kteří se rozhodli podpořit tehdejšího vicestarostu židovského původu Sama Massella, Massell se totiž v předchozích letech v Allenově administrativě výrazně podílel na některých projektech, které napomohly zlepšení života černošů. Na vicestarostu kandidoval Afroameričan Maynard Jackson, který na rozdíl od Tatea podporu černošských lídrů měl. Jednalo se tedy o první poválečné volby, ve kterých hlasovali jinak bohatí běloši ze severní části města a Afroameričané. Do druhého kola postoupil jak Cook, tak i Massell a v tomto kole již byly hlasy černošů víceméně jednotné a napomohli zvolení Sama Massella atlantským starostou. Počet černošů ve městském zastupitelstvu stoupl z 1 na 5 z celkových 18 a ve školní komisi z 2 na 3 z 10. Situace se změnila, Afroameričané nyní měli dostatek voličů a nemuseli akceptovat bělošské kandidáty předložené podnikatelskými mocenskými kruhy. Maynard Jackson se stal vicestarostou. Tyto volby velmi znepokojili Hospodářskou komoru, která se obávala ztráty vlivu.⁷⁹

Zvolení více pročernošského starosty a černošského vicestarosty se opět projevilo zlepšením podmínek. Někteří Afroameričané se dostali do vedoucích pozic v městské správě. Drobné neshody mezi Massellem a Afroamerickou menšinou vyvstaly během

⁷⁸ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁷⁹ John Lewis, *Walking with the Wind: A Memoir of the Movement* (San Diego: Harcourt Brace & Company, 1999), 429

stávky černošských dělníků, která byla rázně potlačena. Afroameričtí lídři byli s tímto konáním hrubě nespokojeni, ale nedovolili si otevřeně Massella kritizovat, jelikož by to znamenalo, že svůj hlas dali nevhodnému kandidátovi a následně tedy přemluvili dělníky k ukončení protestů.⁸⁰

V roce 1972 se stal guvernérem Georgie Jimmy Carter, který se po svém zvolení postavil na stranu liberálů, což velmi rozezlilo jeho voliče, Carter totiž během své předvolební kampaně vystupoval jako konzervavec, segregacionista a pokračovatel politiky Lestera Maddoxe. Carter začal na rozdíl od svých předchůdců spolupracovat s Atlantskými představiteli, odvěký vnitrostátní rival tak přestal existovat.⁸¹

6. Afroamerická politická dominance

V roce 1970 již byla Afroamerická menšina většinou a s přibývajícím afroamerickým zastoupením ve společnosti sílila touha po afroamerickém starostovi. Massell si během svého funkčního období uvědomil, že v dalších volbách proti němu bude stát Afroameričan, a tak se snažil více zapůsobit na bělošské voliče. Podpořil anexi dalších bělošských čtvrtí a policejním náčelníkem učinil v roce 1972 Johna Inmana, který byl kritizován za svůj nepřítisť vstřícný postoj vůči Afroameričanům.⁸² Voličská síla občanů tmavé pleti sílila a v roce 1972 byl zvolen Afroameričan Andrew Young kongresmanem za pátý distrikt, což bylo také způsobeno překreslením hranic distriktů po předchozím nátlaku Nejvyššího soudu.⁸³ V roce 1973 proběhly starostovské volby, ve kterých Massell přistoupil na otevřenou kampaň proti černošům a snažil se u bělochů vyvolat strach z vlády černošů ve městě. Massellovým nejsilnějším konkurentem byl Maynard Jackson. Massellův předvolební slogan byl „*Atlanta's too young to die*“, což mělo implikovat, že černošské vedení by město zničilo.⁸⁴ Jacksonovi odpůrci poukazovali například na problémy v Newarku v New Jersey, kde byl právě ve vedení Afroameričan.⁸⁵ Massellova prvoplánová rasově namířená kampaň však popudila i mnohé bělošské voliče, zejména z vyšších sfér společnosti. Maynard Jackson zvítězil a stal se se tedy v roce 1974 prvním afroamerickým starostou Atlanty, když získal 95% hlasů všech černošských voličů a 17,5% bělošských voličů. V městském zastupitelstvu bylo nyní 9 černošů a 9 bělochů. Ve školské radě byl poměr dokonce 5 ku 4. Jackson se stal také prvním černošským starostou většího jižanského města.⁸⁶

Maynard Jackson započal své první funkční období s většími pravomocemi než jeho předchůdci, jelikož předtím došlo ke změně městské charty. Jackson se musel vypořádat s přehnanými obavami bělochů a zároveň i přehnanými očekáváními afroamerických obyvatel. Pokusil se dostat více Afroameričanů do mocenské struktury a městské správy, rapidně se snížila míra diskriminace v zaměstnávání do městské správy. Snažil

⁸⁰ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁸¹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁸² *Ibid.*

⁸³ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁸⁴ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁸⁵ Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

⁸⁶ *Ibid.*

se řešit problémy chudých černošských čtvrtí a zajistit aby Afroameričané více profitovali z hospodářského růstu města. Dále také zavedl, aby minimálně 25% všech městských kontraktů na různé stavební práce bylo zadáváno firmám vlastněných Afroameričany a uložil část městských peněz do afroamerických bank. Další finance přesouval do bank, které zaměstnávaly Afroameričany.⁸⁷

Vítězství Maynarda Jacksona mělo také symbolickou hodnotu, jelikož jeho úspěch ukázal, že i Afroameričané mohou usednout do křesla starosty Atlanty. Sázka na Jacksona se Afroameričanům bezpochyby vyplatila, jelikož se jednalo o zkušeného, vzdělaného a velmi dobře řečnický vybaveného schopného člověka, který si nezdal se svými předchůdci. Další jeho výhodou bylo, že měl relativně světlou pleť, ačkoliv se to může zdát jako triviální fakt, pro mnohé bělochy a dokonce i Afroameričany byl odstín pleti velmi důležitý. Běloši ale měli z Jacksonova vedení města zpočátku výrazný strach. Skupina majetných podnikatelů, která v předchozích letech tahala za nitky, se obávala ztráty svého vlivu. I po letech spolupráce si bělošští podnikatelé a lidé snažící se o zlepšení situace Afroameričanů nedokázali představit úplnou rovnoprávnost s černochoy a často měli spíše paternalistický přístup. Začátek 70. let představoval éru černošské politické dominance a snahu o vyrovnání se bělochům ve všech oblastech života. Panika v podnikatelské sféře však sílila a její představitelé varovali Jacksona, že dojde k exodu společností z centra Atlanty kvůli vysoké kriminalitě, rasovým nepokojům, nedostatkům v oblasti veřejné dopravy a zaměstnanosti. Mnoho bělochů mělo dojem, že je Jackson protibělošský a že svůj post nezvládá a dostatečně nezakročuje proti exodu podniků a bělošských obyvatel z města, což bylo způsobeno zejména tím, že se zpočátku Jackson snažil vyřešit co nejvíce problémů, které tížily atlantské černochoy a nakumulovaly se za dlouhá desetiletí, během kterých nebyly řešeny. Posílení hospodářského růstu bylo skutečně na počátku jeho prvního volebního období na rozdíl od jeho předchůdců Hartsfielda a Allena až na druhém místě. Jackson měl také smůlu, během jeho prvního volebního období Spojené státy zasáhla tehdy největší recese od velké hospodářské krize a negativní důsledky recese na místní hospodářství tak byly často přisuzovány Jacksonově údajné nekompetentnosti. Jacksonovi odpůrci vlastně částečně chtěli, aby starosta selhal a Atlantě se přestalo dařit, což by potvrdilo jejich slova, Jackson by se zdiskreditoval a běloši by se dostali opět k moci. Dalším problémem bylo, že ačkoliv se z afroamerické menšiny stala de facto většina, stále hlasovala jako menšina, tedy víceméně všichni afroameričtí voliči volili afroamerického kandidáta, jejichž kampaň byla zase namířena primárně na Afroameričany, kteří od roku 1975 představovali většinu registrovaných voličů.⁸⁸ V roce 1978 statistiky FBI ukázaly, že má Atlanta největší míru kriminality v celé zemi.⁸⁹ Jisté rasové neshody však v této době nebyly ničím výjimečným nejen na jihu, ale i v rámci celých Spojených států. Situace například v Detroitu či v Bostonu byla ještě daleko kritičtější.⁹⁰ Jackson se snažil zmírnit napětí a veřejně prohlašoval, že bez spolupráce radnice a businessu nemůže Atlanta prosperovat a zdůrazňoval, že si Afroameričané pouze berou to, co jim náleží. Vztahy se zlepšovaly pouze pomalu a v následujících volbách v roce 1977 byl i přes odpor ze strany bělošských struktur znovuzvolen Jackson starostou. Jackson byl průkopníkem, který určil ráz Afroamerické vrcholné politiky ve městě a byl v rámci svých možností úspěšný. V momentu, když Jackson usedl do křesla starosty, se černošské firmy podílely na městském podnikání

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ *Ibid.*

⁸⁹ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁹⁰ *Ibid*

pouze 1%, v roce 1981 to bylo již 28%.⁹¹ Velké podniky i přes nepřízeň situace ve městě zůstaly a nepřesunuly se na sever. Jejich majitelé totiž byli, na rozdíl od podobné struktury třeba v Birminghamu, lokální patrioté. Ve finále Jacksona podrželi byt' jen z toho důvodu, že by na jeho místo mohl nastoupit radikálnější Afroameričan. Jackson také prosadil systém hromadné dopravy MARTA, který později více propojil jednotlivé části Atlantý. Na konci sedmdesátých let probíhala celonárodní migrace do oblasti *Sunbeltu*, tedy i do Atlantý. V praxi to však znamenalo, že se noví přistěhovalci snažili usídlit co nejdále od Afroameričanů, tedy v předměstích na sever od města.⁹²

Mnozí Afroameričané však byli zklamáni, jelikož aktivní politika vůči chudým černochům postupně upadala. Za Jacksonem stáli černošští podnikatelé a starosta potřeboval výrazně zlepšit vztahy s vedením bělošského byznysu, podpora zájmu chudých Afroameričanů tak byla postupně odstavena na vedlejší kolej.⁹³ Například v roce 1977 důrazně oponoval stávce sanitačních dělníků, kterou ještě během Massellovi administrativy podporoval. V tomto umírněném jednání měl podporu konzervativních černochů, zejména z řad církve.

Po skončení Jacksonova druhého funkčního období se starostou stal Andrew Young, Afroameričan, který byl mezi lety 1973-1977 georgijským zástupcem ve sněmovně reprezentantů USA. Jakožto podporovatel a spolupracovník Jimmyho Cartera, kterému pomohl zbavit se nálepky jižanského rasisty, byl odměněn postem velvyslance spojených států při OSN, který vykonával mezi lety 1977-1979, ale po několika mezinárodních faux pas byl nucen rezignovat a vrátit se do Atlantý.⁹⁴

Young jednoznačně zvítězil ve volbách v roce 1981, když ho volila drtivá většina černochů a i část bělochů.⁹⁵ První věcí, se kterou se musel vypořádat, byl útek bělochů a bohatších černochů do předměstí, Atlanta se tak začínala vyliďňovat. Young se tedy musel udobřit s bělošskými politiky a podnikateli a chovat se k nim co nejvstřícněji a postupně se mu podařilo obnovit spolupráci mezi bělošskou a černošskou elitou.⁹⁶ Jakožto dřívější spolupracovník Kinga, Jr., byl Young rozeným diplomatem a ve funkci starosty se snažil město co nejvíce propagovat nejen v rámci Spojených států, ale po celém světě. Atlanta se během Youngovy administrativy výrazně rozrostla a každý rok přijížděly ať už do Atlantý nebo do předměstí desítky tisíc lidí, kteří zde zakládali či rozšiřovali působnost svých firem. Mezi lety 1982-1985 vznikaly pracovní místa v Atlantě nejrychleji z celé země.⁹⁷ Právě v této době se dá Atlanta již jednoznačně označit za černou Mekku Spojených států, čemuž určitě napomohlo i to, že Atlanta si během osmdesátých let vydobyla pověst města občanských práv a rasové harmonie.⁹⁸ V osmdesátých letech počet afroamerických firem ve městě rapidně stoupal. Stále více černochů získávalo lépe placená a více prestižní zaměstnání. Afroamerická vyšší střední třída se rozrůstala a stále více černochů se dostávalo do vedoucích pozic v různých podnicích, což se však týkalo zejména pracovníků placených městem. Atlanta byla také

⁹¹ *Ibid.*

⁹² *Ibid.*

⁹³ Numan V. Bartley, *The New South 1945-1980: The Story of the South's Modernization* (Baton Rouge: Louisiana University Press, 1995), 405

⁹⁴ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁹⁵ *Ibid.*

⁹⁶ Alton Hornsby, Jr., „Andrew Jackson Young: Mayor of Atlanta, 1982-1990“, *The Journal of Negro History* 3, č. 77 (1992): 160, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

⁹⁷ Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

⁹⁸ *Ibid.*

domovem čtyř z dvaceti největších afroamerických firem v celé zemi.⁹⁹ Youngovo znovuzvolení bylo díky jeho úspěchům pouhou formalitou. Město se potýkalo s vysokou nezaměstnaností, kriminalitou a počtem lidí pod hranicí chudoby, což jsou však bohužel jevy, které postihují téměř všechna města s velkým počtem afroamerických obyvatel.

Devadesátá léta započala zvolením Maynarda Jacksona potřetí starostou, po kterém následovalo vyhlášení místa konání letních olympijských her na rok 1996, kterým se stala nečekaně právě Atlanta jako teprve třetí americké město v historii. Devadesátá léta však nebyla zdaleka idylická, počet obyvatel klesl pod 400 tisíc, objevily problémy s afroamerickými gangy a místní ekonomika začala mírně stagnovat, v roce 1992 proběhly v Atlantě dokonce masivní násilné protesty v reakci na případ Rodneyho Kinga.¹⁰⁰ Ekonomické problémy vyřešila až samotná Olympiáda a množství projektů s ní spojených a mnohé společenské neshody dokázala přebít pýcha z povedených Olympijských her.

Jackson byl ve funkci starostou následovaný Billem Campbellem (1994-2002), kterého vystřídala první afroamerická starostka Shirley Franklin (2002-2010). Současným starostou je Kasim Reed (2010-?). Všichni tito zmínění starostové jsou Afroameričané, je tedy patrné, že až do současnosti zůstala moc ve městě v rukou černochů, což je fakt, který v okamžiku zvolení Maynarda Jacksona v roce 1973 čekal málokdo.

Závěr

V současnosti již neplatí, že by byla bělošská předměstí izolována od afroamerické Atlanty, celá metropolitní oblast je významně provázána. Současná metropolitní Atlanta již není periferií, ale opravdovým mezinárodním centrem s osmou největší ekonomikou v zemi. Ve městě sídlí společnosti jako *Coca-Cola Company*, *Delta Airlines*, *Home Depot*, *AT&T*, *UPS* a televize *CNN*. Mnoho firem je přilákáno velmi vzdělanou pracovní silou, udává se, že až 43% obyvatel má vysokoškolský titul.¹⁰¹ Atlantské letiště *Hartsfield-Jackson Atlanta International Airport* je nejvytíženějším světovým letišťem, město má nejvíce vysokých škol v celé oblasti jihu a je regionálním lídrem v oblasti kultury. Díky regionu, ve kterém se nachází, se Atlanta může pyšnit relativně nízkými životními náklady. Atlanta je také výjimečná množstvím zeleně, koruny stromů pokrývají mnohé čtvrtě a dali tak městu přezdívku „město v lese“.¹⁰² Všechny tyto argumenty způsobily, že se současnosti nejedná pouze o Mekku „černou“, ale do města každoročně proudí velké množství obyvatel různého původu. Pozice, ve které se město v současnosti nachází, by nebyla tak silná, pokud by nebylo místních liberálů a umírněných a schopných Afroameričanů.

Statisticky Afroameričanů v současnosti v samotné Atlantě nepřibývá tak výrazně jako ostatních skupin obyvatel, po desetiletích exodu bělochů do předměstí se město opět blíží ke svému populačnímu vrcholu konce šedesátých let. Poměr černochů klesl oproti 67,1% v roce 1990 na 54%, mnoho z nich se totiž přesunulo do okolních obcí v rámci

⁹⁹ *Ibid.*

¹⁰⁰ *Ibid.*

¹⁰¹ Edward L. Glaeser, „Betting on Atlanta“, *Economix*, http://economix.blogs.nytimes.com/2010/03/09/betting-on-atlanta/?_php=true&_type=blogs&_r=0 (staženo 7.5. 2014)

¹⁰² Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

metropolitní oblasti, tudíž nadále zůstávají s Atlantou v úzkém kontaktu.¹⁰³ Metropolitní oblast měla v roce 1990 2 960 000 obyvatel, ale v roce 2010 již 5 730 000, z nichž 32,4% jsou právě černoši a toto číslo se nadále zvyšuje.¹⁰⁴ V novém tisíciletí tak může být za černou Mekku bezpochyby považována celá metropolitní oblast.

Atlanta byla populárním cílem afroamerických migrantů vlastně vždy, v počátcích pro černochoy žijící v bezprostředním okolí, postupem času se z ní však stalo místo pobytu Afroameričany celonárodně vyhledávané. Atlanta se stala černou Mekkou díky tomu, že se jí podařilo splnit několik podmínek. Afroameričané mají město politicky pod kontrolou, město nabízí Afroameričanům velmi dobré pracovní příležitosti, fungují zde kvalitní vzdělávací instituce a vztahy s ostatními skupinami obyvatel jsou relativně dobré.

Již od poloviny sedmdesátých let Afroameričané v atlantské politice dominují, což je velmi důležitým faktorem, který má pozitivní vliv na příliv dalších černošských obyvatel. V bezprostředním okolí Atlanty se vždy nacházelo velké množství Afroameričanů, kteří se po skončení občanské války do města nastěhovali a vytvořili tak početnou menšinu. Z velmi silné střední třídy vyvstalo mnoho důležitých osobností, které udávaly směr afroamerické politiky. Velké množství schopných lidí se projevilo během kampaní registrací afroamerických voličů v první polovině dvacátého století. Když byla po druhé světové válce odstraněna všemožná voličská omezení, měla již Atlanta velké množství černošských voličů, se kterými museli místní politici kalkulovat. Jedním z nich byl právě starosta William Hartsfield, který sice jejich hlasů využíval ke svému zvolení a prosazení svých politických cílů, ale zároveň byl vůči nim relativně vstřícný. Společně s jeho nástupcem Ivanem Allenem se Hartsfield podílel na větším zapojení Afroameričanů do městské správy, jehož předpokladem byla existence dostatku kompetentních černošských jedinců, kterých měla Atlanta na rozdíl od některých jiných měst vždy dost. Desegregace a následný úprk bělošských obyvatel do předměstí a také příchod velkého počtu Afroameričanů učinil na začátku sedmdesátých let z afroamerické menšiny většinu, což vyvolalo její touhu po afroamerickém starostovi, který by lépe hájil její zájmy. V roce 1973 tak došlo ke zvolení afroamerického starosty Maynarda Jacksona, který již v sedmdesátých letech vyřešil mnoho palčivých problémů černošské menšiny a ukázal, že jsou Afroameričané schopni vést město úspěšně. Toto platilo i pro jeho nástupce Andrew Younga, pod jehož vedením město ještě více vzkvétalo. Atlanta nebyla zdaleka jediným městem, kde se k moci dostali černoši, ale dá se konstatovat, že jedním z nejúspěšnějších, za což může vděčit osobním schopnostem nejen Afroameričanů ve vedení města, ale i jejich bělošským liberálním předchůdcům, kteří jim v předcházejících desetiletích připravili půdu.

Dalším důvodem, proč již od konce šedesátých let do města proudí Afroameričané z celé země, jsou velmi dobré pracovní příležitosti. Místní hospodářství bylo pečlivě budováno již od konce občanské války a postupně se stala Atlanta nejbohatším městem v regionu, její výhodou bylo, že ve velmi chudém regionu prakticky neměla konkurenci. Vedle bělošského businessu vzkvétalo, i když pomaleji, i hospodářství afroamerické v oblasti okolo Auburn Avenue. Místní podniky de facto těžily ze segregace. Poté, co byly rasové bariery během šedesátých let odstraněny, se místní firmy úspěšně zapojily do celoměstského hospodářství. Od konce druhé světové války byl díky liberálům Williamu Hartsfieldovi a Ivanu Allenovi s podporou podnikatelských kruhů v čele

¹⁰³ „Atlanta (city), Georgia”, United States Census Bureau, <http://quickfacts.census.gov/qfd/states/13/1304000.html> (staženo 9. 5. 2014).

¹⁰⁴ „2010 Census Population and Housing Tables”, United States Bureau, <http://www.census.gov/population/www/cen2010/cph-t/cph-t-2.html> (staženo 9. 5. 2014).

s Robertem Woodruffem ekonomický rozvoj vždy na prvním místě a na rozdíl od okolních měst atlantské hospodářství netrpělo rasovými konflikty a medializovanými excesy a stále lákalo nové podniky. Mnozí Afroameričané se v rámci jakési nové velké migrace v této době začali vracet na jih z poněkud stagnujících měst na severu a často zamířili právě do Atlanty, která dokázala nabídnout více než okolní sídla.¹⁰⁵ Díky bolestivým opatřením Maynarda Jacksona získali černoši větší podíl na místním bohatství. Andrew Young pokračoval v propodnikatelské politice liberálů z padesátých a šedesátých let a v době jeho vlády se dostala Atlanta na celonárodní vrchol v příbytku pracovních pozic. V současnosti je v samotné Atlantě téměř třetina společností vlastněna Afroameričany a jejich množství je v rámci Spojených států vyšší pouze v několika o mnoho větších městech.¹⁰⁶ Afroameričané samozřejmě nacházejí dobré uplatnění i v masě dalších firem, které ve městě podnikají.

Město nabízí Afroameričanům i dobré příležitosti ke vzdělání. Vysoké školy určené pro černochoy vznikaly v Atlantě již po skončení občanské války a brzy se vyvinuly v nejprestižnější americké instituce tohoto druhu, které lákaly afroamerické učitele a studenty z celých Spojených států. Právě díky těmto zařízením vznikla v Atlantě tak široká, vzdělaná a relativně bohatá střední třída, ze které vzešlo mnoho úspěšných politiků, aktivistů, podnikatelů či jiných důležitých osobností. Jak již bylo řečeno, i dnes funguje zde velké množství vysokých škol, z nichž několik z nich patří mezi historicky afroamerické univerzity spolupracující v rámci *Atlanta University Center*. V dnešní době již samozřejmě Afroameričanům nikdo nebrání navštěvovat kteroukoliv z místních škol a mohou tak studovat například na prestižní *Emory University*, *Georgia State University* nebo *Georgia Institute of Technology*.

Afroameričané na Atlantě oceňují i velmi dobré vztahy s bělošskou populací. Atlanta jako regionální komerční centrum vždy přitahovala liberálněji smýšlející osoby. K velkému zlepšení došlo během Hartsfieldovy administrativy, kdy šel právě starosta příkladem a zároveň mnoho obyvatel pochopilo, že zbytečné represe proti afroamerickým spoluobčanům by měli za následek pokles životní úrovně. Postupem času však mnozí začali být na liberální pověst města pyšní. Ačkoliv se poměry velmi rychle změnila a Afroameričané na celém jihu Spojených států již nečelí tak výrazné diskriminaci, atlantský fenomén nadále přetrvává a město ještě stále těží ze své minulosti a činů místních vizionářů, kteří Atlantě již před mnoha desetiletími vydělili z chudé a zaostalé oblasti a postrčili směrem k prosperitě a společenské harmonii.

Summary

Atlanta was always a popular destination for African American immigrants. At the beginning only for the ones living nearby, now for the ones from all over the country. Atlanta became “Black Mecca” because it achieved several goals. African Americans politically control the city, Atlanta offers superior job opportunities, high quality educational institutions are located within the city and the relations between white and black people are quite harmonic.

African Americans dominate the city politics since the 1970s, which is very appealing to the ones deciding to immigrate. After the Civil war Atlanta attracted many black

¹⁰⁵ Eugene Robinson, *Disintegration: The Splintering of Black America* (New York: Doubleday, 2010), 91-92.

¹⁰⁶ „Atlanta (city), Georgia”, United States Census Bureau, <http://quickfacts.census.gov/qfd/states/13/1304000.html> (staženo 9. 5. 2014).

people living nearby, these people formed a numerous minority and a large black middle class established in the course of time. During the first half of the 20th century, many successful voter registration campaigns were launched, increasing the number of African American voters. When the voter restrictions were abandoned in the 1940s, Atlanta blacks suddenly possessed a significant voter power, which white politicians wanted to use. One of these was the mayor, William B. Hartsfield. African Americans simply helped Hartsfield with reelection and he offered several concessions. Hartsfield's successor Ivan Allen maintained this attitude. Desegregation, white flight to the suburbs and the arrival of new black immigrants caused that the black minority became majority and local black people started to think about electing a black mayor. African American mayor was elected in 1973 and his name was Maynard Jackson. Jackson enforced a lot of much needed reforms that helped Atlanta's black people in many ways and he showed, that a black leadership is capable of running the city. The city blossomed under the leadership of Jackson's successor Andrew Young who focused mainly on the economic problems. Atlanta wasn't the only city with black leadership, but it was one of the most successful ones, not only thanks to qualified black mayors, but also because of white liberals that came before them.

Superior job opportunities is another reason why is Atlanta as popular as an immigration hub. Local economy was carefully build up since the end of the Civil war and Atlanta soon became the richest city in the region without any real competition. Next to the "white" economic boom, black enterprise developed in smaller amount especially in the Auburn Avenue and its surroundings. After the World war two economic well-being was the number one priority thanks to the white liberals like William B. Hartsfield, Ivan Allen or Coca-Cola's Robert Woodruff. Atlanta, unlike other cities in the region, was spared of major racial unrests and attracted even more businesses. When Jackson was elected mayor, he provided bigger share of the city's wealth to the blacks. Young continued with his pro-business policy similar to the ones of Hartsfield or Allen. During his terms, Atlanta became the leading United States city in job growth. Today, one third of Atlanta's businesses are black-owned and the number of these is higher only in several much more populous United States cities.

Atlanta also offers many outstanding educational institutions. Several black colleges were established right after the Civil war and lured students and faculty from the whole country. These institutions were responsible for the establishment of a strong black middle class. In the present day, these colleges and universities cooperate together in the Atlanta University Center. Local African Americans can also visit premium formerly white universities such as Emory University, Georgia State University or Georgia Institute of Technology.

Local blacks also appreciate more or less good relations with white residents. Atlanta as a big city always attracted more liberal people. Big improvement in this field was reached during Hartsfield's administration, when many white people realized, that bad racial relations are harmful to Atlanta's economy and later Atlanta's residents became proud of the city's liberal image. Even though the situation of black people in the South is much better than it was some decades ago, Atlanta is still considered the most progressive city in the region in relation to race. Even today, Atlanta still benefits from the actions of local visionaries, which separated Atlanta from a very poor and underdeveloped region and pushed it towards prosperity and social harmony.

Použité zdroje

Literatura

Buddy Sullivan, *Georgia: A State History* (Charleston: Arcadia Publishing, 2003), Kindle soubor.

Douglas S. Massey a Nancy A. Denton, *American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass* (Cambridge: Harvard University Press, 1998), 292

Eugene Robinson, *Disintegration: The Splintering of Black America* (New York: Doubleday, 2010), 254

Frederick Allen, *Atlanta Rising: Invention of an International City, 1946-1996* (Atlanta: Longstreet Press, 1996), Kindle soubor.

Harvard Sitkoff, *The Struggle for Black Equality, 1954-1980* (New York: Hill and Wang, 1989), 259

John Lewis, *Walking with the Wind: A Memoir of the Movement* (San Diego: Harcourt Brace & Company, 1999), 526

Numan V. Bartley, *The New South 1945-1980: The Story of the South's Modernization* (Baton Rouge: Louisiana University Press, 1995), 548

Rodney T. Cohen, *The Black Colleges of Atlanta* (Charleston: Arcadia Publishing, 2000), Kindle soubor.

Ronald H. Bayor, *Race and the Shaping of Twentieth-Century Atlanta* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1996), Kindle soubor.

Tomiko Brown-Nagin, *Courage to Dissent: Atlanta and the long History of the Civil Rights Movement* (New York: Oxford University Press, 2011), Kindle soubor.

Články z databází

Alton Hornsby, Jr., „Andrew Jackson Young: Mayor of Atlanta, 1982-1990“, *The Journal of Negro History* 3, č. 77 (1992): 159-182, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Clarence N. Stone, „Atlanta, Protest and Elections Are Not Enough, *PS* 3, č. 19 (1986): 618-625, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Edgar A. Toppin, „Walter White and Atlanta NAACP's Fight for Equal Schools, 1916-1917, *History of Education Quarterly* 1, č. 7 (1967): 3-21, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Eugene J. Watts, „Black Political Progress in Atlanta: 1868-1895, *The Journal of Negro History* 3, č. 59 (1974): 268-286, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Glenn Sisk, „The Negro Colleges in Atlanta“, *The Journal of Negro Education* 2, č. 33 (1964):131-135, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Charles Crowe, „Racial Massacre in Atlanta September 22, 1906, *The Journal of Negro History* 2, č. 54 (1969): 150-173, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Phyl Garland, „Atlanta: Black Mecca of the South“, *Ebony*, srpen 1971: 152-157, http://books.google.cz/books?id=DNwDAAAAMBAJ&pg=PA152&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false (staženo 9. 5. 2014).

Virginia H. Hein, „The Image of a City Too Busy to Hate: Atlanta in the 1960s“, *Phylon* 3, č. 33 (1972): 205-221, <http://www.jstor.org/> (staženo 10. 5. 2014)

Webové stránky

„2010 Census Population and Housing Tables“, United States Bureau, <http://www.census.gov/population/www/cen2010/cph-t/cph-t-2.html> (staženo 9. 5. 2014).

„Atlanta (city), Georgia“, United States Census Bureau, <http://quickfacts.census.gov/qfd/states/13/1304000.html> (staženo 9. 5. 2014).

„Detailed History“, Atlanta University Center Consortium, <http://www.auconsortium.org/history/> (staženo 8. 5. 2014).

Alexa Benson Henderson, „Atlanta Life Insurance Company“, New Georgia Encyclopedia, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/business-economy/atlanta-life-insurance-company> (staženo 8. 5. 2014)

Andy Ambrose, „Atlanta“, New Georgia Encyclopedia, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/counties-cities-neighborhoods/atlanta> (staženo 1. 5. 2014).

Atlanta City Council, <http://citycouncil.atlantaga.gov/> (staženo 8. 5. 2014).

Edward A. Hatfield, „Auburn Avenue (Sweet Auburn)“, New Georgia Encyclopedia, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/history-archaeology/auburn-avenue-sweet-auburn> (staženo 6. 5. 2014).

Edward L. Glaeser, „Betting on Atlanta“, *Economix*, http://economix.blogs.nytimes.com/2010/03/09/betting-on-atlanta/?_php=true&_type=blogs&_r=0 (staženo 7.5. 2014).

Gregory Mixon a Clifford Kuhn, „Atlanta Race Riot of 1906“, New Georgia Encyclopedia, <http://www.georgiaencyclopedia.org/articles/history-archaeology/atlanta-race-riot-1906> (staženo 9. 5. 2014).